

POLOTE LETA

KOLOSİ SOSE

TAWAKALUBA:TAMO

ODODIYA:

1 ¹Na ba: Polotela, Ya:su Kelisote ebena sose tupuimima: hiya:hiya: hopamo doelamiya: ba:bi okopi ipuwalo na ba: etala, mabu Godote ebena ubilo na ba:bema: laweniya:. Na ba:gala a hibima: midipino ekawi Timotiko, ²ale la: puya:te Kolosi habalo Godokono tawakalubima: ba eda:hana Kelisoko ipuwalo aeno hibima: midipi ekakima: deda:hanama, ale ba:moe leta la:tamo poemema:. Wadiyala aeno Nabiwi Godote ebena malemale komo ba:gala hete komo la:tamo nikalama:mena:ta.

Kolosi Sose Tawakalubino Komoma: Polote Kalakala Tabo Ba:gala Toetoe Tabo Dolamagiya:

³Tete hiliyonomolo ale toetoe tabamo la: ba wadiya:paa:latele kalakala tabo Godotamo ba:bo adipatenakoma:, hibila, ebe ba: aeno Kodawa Ya:su Kelisokono Nabiwila. * ⁴Ale ebetamo kalakala tabo ba:bema: olamagiminakoma: mabu ale ba:moe hido komo ulima:, la:le Ya:su Kelisoko hibima: ba midina Godokono tawakalubi hiliyonomo malemalelo emalagidolenamata. ⁵Iyo, dopamo tetelo Godokono Hido Tabote la:tamo da:pi, ba:bema: hibila, la:le ba:be hibinomo tabo dulihiuima, ba:ba tetelo la:le Godogodone hido huiya lawema: ebena pe komoma: uliholo latimi komo ba:bo tupuimimata, mabu ebete ba:be hido huiya ebena Hunu Habalo ya:lo hiduilamete la: mabuma: hidamo ulamena. Ba:moe ba:be mabuma: ba:ma tetelo la:eno hibima: midi komo ba:gala malemale emalagidolo komote la:godolo ba:pola:lama:nata. * ⁶Ba: hibila, ba:moe

* 1:3-4 Epe 1:15,16 * 1:5-6 Epe 1:13; 1Pit 1:4

atu tetelo Godokono Hido Tabote hopo haba konomo hapuhapuamo ba pena hidohido gaote a:nolohonaka, la:eno uliho tupuimi mabuni ba:be tabote la: ipuwalo oko keba ka:na kowatinami ba:ba ka:na. Numa:la:, la:le Godokono hibi tabo uliho tetelo ebena malemale komo pogodone diya:tawahuima, ⁷ba:be dubu ba: Epa:palasitila, ebe ba: ale koamo demalagidolonama: ba:gala ago oko dowatina ba:be lumagila. Iyo, ebete Kelisokono oko a mabuma: owatinako, * ⁸ba:gala kalakala konomola, Godokono Gobogobote la:tamo malemale emalagidolo komo keba ka:na kikalametana, ba:ma tetelo Epa:palasiti ba:be komo atamo a:pehawakalimi.

⁹Ba:bema: ale la:eno hibima: midi komo dulihiuima:, ba:ba tetene tupuimiti ale la: mabuma: Godotamo toetoe tabo olamagimi kekela:menaha:. Ba:bene ale ebe ba:ma ka:na toemehonakoma:, ebena Gobogobote tawakaluba:tamo konomamo dikalamena, ebete ba:be mulu ukui komamo ba:gala ebena ubilo wapata:lame komamo la:eno tepo ipuwa kotabuillamema:ne. * ¹⁰Ba: ba:moe gabodo Kodawoeno helote la:godolo bitanamene, la:le ebena hidohido ga:limapi gugudima: ba eda:hana la:eno hiliyonomo ododili komo ipuwalo ebe kokalakaluiminakoma:, iyo, la: ipuwalo hidohido gaote ba:ba ka:na ba nolohona la:eno Godoko iya:tawa komodo hibilo kapepehoma:nemata.

¹¹Ba:gala la: mabuma: ale Nabiwi Godoko betoemehonakoma:, ebete ebena aloeno konomo heloamo la: koheluilamenama:, la:le komo hiya:hiya: temeteme ipuwalo kodakodalo ba la:mota:hana * ¹²kalakala tabo ebetamo konomamo kadipatenakoma:. Ba: hibila, Godote Kelisokono ododi komodo la: a:modobuilamiya:ta, ebena A:la:minanomo Habalo da:pola:na ba:bi dogodogo ilina ipuwane la:le ebena komo hiliyonomo tawakaluba:go la:eno hido huiya konuwatema:, * ¹³⁻¹⁴mabu ebete aeno ka:ka: ba mula:lea:me du namutudawoeno helo ipuwane a uluhukua:tete, ba:bene ebena Guduti Ko Gawadalagima: deda:na ba:be komoeno kalakala emede komamo ebete a a:miya:tiya:. Numa:la:, ebete ba:be Gudu konomamo emalagidolona, ebe ba: pote aeno kuba ododili ipuwane a huiya konomamo duwatiya: ba:be Hidodawala, iyo, ebete aeno kuba hiliyonomo egebolea:mete ya:lo adodoholea:miya:.*

Kelisote Kodawanomoma: Deda:na Ba:be Komo

¹⁵Ba:gala eta komo. A hopo habanapa:te Godoko baida:mo umi modobo:ha:, huiyatiya Kelisote ebena holoholo kapiyamo atamo ba: a:puluhukuya:, ebe ba: Nabiwino dopo Gudunomola, iyo, ba:moe hopoeno ilina hiliyonomo ikulihino ebete dopamo nemedenami. * ¹⁶Ba:bema: Hunu

* 1:7-8 Kol 4:12; Pai 23 * 1:9 Epe 1:16,17 * 1:11 Epe 1:19; 3:16 * 1:12 Epe 1:11,18

* 1:13-14 Luk 22:53; Epe 1:7; 2:2 * 1:15 2Kol 4:4; Yon 1:18

Habalo da:pola:na ba:gala hopo habalo da:pola:na, iyo, hopo habanapa:te baida:mo dulamena ba:gala iba:te kebe komo baida:mo ulameheno, ba:bi hiya:hiya: helohelonomo gobogobo, ba:gala helohelodopo gobogobo, ba:gala hiya:hiya: tawakalubi, ba:gala hopolo da:ka:ka:halena ba:bi ilina, ibi hiliyonomo Nabiwiti ebenu Guduino heloamo ododiliya:. Ba: hibila, ibi hiliyonomate Kelisoko kawagaminanama: ebenu helo kapiyamo ikulihuya;, ¹⁷ba:gala ibi hiliyonomo ipuwalo etate uluhukuhino ebete dopamo nemedenami. Ba:be mabuma: ebe kapiyagodolo helo bitana ibi hiliyonomatamo ka:ka: kikalamema:.*

¹⁸Ba:gala Kelisokono ape ba: sosela, ba:bema: ebe soseno watola ba:gala ka:ka: mabula. Iyo, ha:laha tawakalubi hiliyonomo ipuwalo ebe ba: hoe ipuwane mahigama: dopodawama: ediya;, ba:bema: ebe ba: hiliyonomo komokomoeno Namutudawa kapiyanomola.* ¹⁹Ba: hibila, Godote kalakalago ebenu ubi bihatiya;, kebe komote ebe ipuwalo tabonomo ditana ba:be atu komote ebenu Gudu ipuwalo tabonomo kakitanama:.* ²⁰Ba:gala ebete ebenu ubi komo ba:ma ka:na kihatiya;, ebenu Guduino hawiti keha pihigalo da:ka:ka:la:mene, ebete ba:be hawa:mo ba:moe hopolo ba:gala Hunu Habalo da:pola:na, ba:bi hiya:hiya: ilina ba:gala tawakalubi ba:gala gobogobo ibi hiliyonomo uwatete ebenu mabulubima: keda:hanama: ibi gala ebetamo kakamagahelama:ne, mabu ibi hiliyonomate dopamo eba:go alaholohopima: eda:hanama:.*

²¹La: hibima: midipi ba: atumu, dopamo la:le kuba komokomo ba ododilina la:eno tepo ipuwoenu ukuilo Godogodone muhuludopone putititate eba:go alaholohopima: eda:hanamimata.* ²²Huiyatiya kalakala konomola, Kelisote ba:moe hopamo pete lumagino apa:mo da:pehoiya;, ba:be mabuma: la: ba:ma tetelo Godokono hidohido mabulubima: eda:hanamata, iyo, ebete gabo ba:ma ka:na hiduimiya: la: ebenu talonapima: ba:gala tuputupupima: ba:gala dalowa:ha: tawakalubima: midiliti ebenu holoholo hapuamo komagahelama:.* ²³Ba:bema: wadiyala la: kodakodalo ba la:mota:hana la:eno tepo ipuwalo ukui gagagagama: akeda:hanala;, mabu la: dopamo dulihiuima ba:be Hido Tabo hibima: ba midina la:le Godogodone hido huiya uwatema: uliholo latiminamata. Ba: hibila, ba:be Hido Tabo kolamagima: na Poloko ba: Godokono eta okodawala, ba:gala kalakala konomola, ba:be Tabote hopo habanapi hiliyonomatamo ya:lo uluhukui.

Sose Tawakalubi Mabuma: Polokono Oko Owati Komo

²⁴Ba:gala eta komo, nale la: sose tawakalubi mabuma: duwatanakomo ba:bi apenu temeteme komoma: na:kalakalanamo. Numa:la:, sose

* 1:17 Yon 1:1; 8:58 * 1:18 Epe 1:22-23; Oel 26:23; Haw 1:5 * 1:19 Kol 2:9

* 1:20 Epe 1:10; 2:16 * 1:21 Lom 5:10; Epe 2:12 * 1:22 Epe 2:14-16; 5:27

tawakalubi ba: Kelisokono apela, ba:bema: keba tetelo hibima: midipa:te ebene oko owati ipuwalo temeteme duwatanaka, Kelisote ba:bako atu temeteme bekaawatanako. Iyo, ebene temeteme uwate komo ba:moe hopolo hibilo kupula:lemeha:, ba:bema: naeno kalakala bitana nale ebene temeteme upula:leme teta:mo ebene oko kowatinama:. ²⁵Ba: hibila, Godote sose tawakalubi mabuma: na okodawama: a:midiniya:, iyo, nale ebene tabo konomo iba:tamo hawakaliminomo da:hawakaliminakomo ba:be ododi komo ba: ebete natamo dikanamiya: ba:be okola.*

²⁶⁻²⁷Ba:bema: numa:la:, dopamo tetelo Godote komo gogo hiliyonomolo hopo habanapa:tamo ugumuilo ditanami, ba:be nopo ebete ba:ma tetelo ebene tabo olamagimipino oko ipuwado la: ebene tawakaluba:tamo ba:ma ka:na hawakaliminako, Kodawa Kelisote la: hibima: midipino tepo ipuwalo bemedena, ba:bene la:le ebene pe komoma: uliholo ba latimina, ebete da:pemene ba:ba tetelo la:le Godokono konomo alo ipuwalo ba:nemedenamata. Kalakala konomola, ba:ma tetelo ebene hidonomo a:la:mina nopote hopo habanapi hiliyonomatamo ba: ba:ba ka:na itana!*

²⁸Ba:bema: ale Kelisokono komoma: ebene Hido Tabo tawakalubi hiliyonomatamo olamagiminakoma:, iyo, ale hiliyonomo hiya:hiya: mulu tabamo ibi ba kiyahalame ba:bo iya:tulamenakoma:, mabu a ubila ibi hiliyonomate Kelisoko ipuwalo hidonomamo apepehote ibi kokopima: deda:hamena:, ale ibi Godokono holoholo hapuamo ba:bo konewadipilima:nema:. ²⁹Ba: hibila, nale ba:be komo kumima: Kelisokono konomo heloamo oko bowatinamo, ba:gala ebene helote atumu na ipuwalo oko na:kowatina.*

2 ¹Ba:bema: na ubila la: ba:moe komo iya:tawaha, na Polote la: Kolosi sose tawakalubi ba:gala Lodosiya sose tawakalubi, la: hiliyonomo mabuma: Godokono oko temetema:go dowatinamo, ba:gala hibila, la:eno kapiyuimi ipuwalo puya:te naeno holoholo dopamo kumiha:, nale la: hiliyonomo mabuma: atumu oko na:kowatinamo. ²Iyo, naeno ubi ba:ma ka:na itana, nale la: hiliyonomo hiya:hiya: tawakalubi gelebadi tabamo ba heluilame la:le malemale emalagidolo komo ipuwalo kapiyama: keda:hama:. Ba: ba:moe gabodo Godote dopamo tawakaluba:tamo dugumuiya:, ba:be diya nopoeno ipuwa la:le hidonomamo iya:tawahate kodakodalo ba:bo katila:nama:nemata, lumagiti konomo mana:goeno kuiha keba ka:na katila:nanako ba:ba ka:na. Ba: hibila, ba:be diya nopoeno ipuwate ka:lo tawakaluba:tamo da:hawakalana, ebe ba: Kelisotela, ³iyo, hiliyonomo hidohido mulu emalagidolo komo ba:gala hiya:hiya: iya:tawa komo, ba:bi komo hiliyonomate ebegodolo ba:pola:na. Ba:be mabuma: Godote dopamo kebe hidohido komo kugumuiliya: ka:lo ebete huiyatiya Kelisogodone tawakaluba:tamo hawakalilamenako.*

* 1:25 Epe 3:2,7-8 * 1:26-27 Lom 16:25-26; Epe 3:5,9 * 1:29 Epe 3:7,20; Pil 4:13

* 2:3 1Kol 1:24,30

⁴Ba:bema: nale ba:moe komo la:tamo na:goemo, mabu na ubihinola la: ipuwalo etate mahigate komo hidohido tabo hunu tama iya:tulame gabodo ba olamagi, komo ha:da tabo komamo la: amiholamete kuba gabamo ba:bo komagatalema.* ⁵Ba: hibila, naeno ape muhulunomola huiyatiya nale naeno tepo ipuwoeno ukui ipuwalo la:go bemedenam, ba:bema: la:le Kelisoko hibima: midi ipuwalo kapiyama: eda:hate kodakodalo keba ka:na ka:la:mota:honama, nale ba:be komo ba iya:tawa konomamo kalakalutamo.*

Lumagiti Kelisoko Ipuwalo Hibi Ka:ka: Lawe Komo

⁶Ba:bema: la: dopamo Ya:su Kelisoko la:eno Kodawama: ka:milo ebe keba ka:na ka:lawiuiima, wadiyala la: ba:ma tetelo ebe ipuwalo ba: ba:ba ka:na nemedenala.* ⁷Numa:la:, Kelisoko ba: hido pali haka huiyala, ba:bema: wadiyala la:le la:eno haha ebe ipuwamo amihohote, hahate ba mela:midahale la: hidamo napepehonakuya:la:. Iyo, wadiyala la: la:eno genama ebe hunamo hidamo netiya:la:, ba:bene la:le hibima: midi ipuwalo helohelonomoma: keda:hama:nemata, Godokono okodawate la: dopamo diya:tulamenakui ba:ba ka:na. Ba:gala eta komo, wadiyala la: hiliyonomo tetelo Godotamo kalakala tabo nadipatenakuya:la:.*

⁸Ba:bema: la: hidamo! Na ubihinola la: ipuwalo etate mahigate hopo habanapino komo mulu tabo komokomo ba olamagi ha:da amihoho komodo la: kuba gabamo magatale. Ba:bako lumagino iya:tulame komote la: kuba ododili komoeno okopima: komidilima:na:ta, mabu ebete hopo habanapino iniwalino hiya:hiya: kukala komo ba:gala ba:moe hopoeno kubakuba gobogoboeno hiya:hiya: ukui komo hibima: ba midilina tawakalubi ba:bo iya:tulamenako. Iyo, ebena iya:tulame komote Kelisogodone kapenaha:.

⁹Wadiyala la: huiyatiya ba:moe konomo komo niyatawahala:, Kelisote lumagino apa:mo ba:moe hopolo da:pemedenam, ba:ba tetelo Godote ebena holoholo ba:gala ododili komago ebe ipuwalo emedenami, iyo, Godote ka:lo atumu ebe ipuwalo ba:kaemedena mabu Kelisoko ba:gala Godoko ibi ba: kapiyanomola.* ¹⁰Ba:bema: kalakala konomola, mabu la: hibima: midipa:te atumu Kelisoko ipuwalo ba emedena ebena hiliyonomo komokomo konomamo ya:lo uwatimata. Iyo, hibila, ebete ebena Ko Gawadalagi emede bahilo ba luta, Saitanakono hiya:hiya: nopopi ba:gala komo kubakuba gobogobo ibi hiliyonomate ebe tolemelo ebetamo a:papamila:halenaka.*

¹¹Ba:bema: Yunapa:te ibino iniwala:godone da:lawiya:, wadiyala la: ba:be dubu guduino tama itamida kukala nemalagidolala:. Iba:te dododinaka ba:be kukala dubate ha:kiya ibino kokotamo ibino

* 2:4 Lom 16:18 * 2:5 1Kol 5:3 * 2:7 Epe 3:17 * 2:9 Yon 1:14,16 * 2:10 Epe 1:21-22

guguda:tamo miya:telamenaka, huiyatiya la: Kelisoko ipuwalo ba emedena ebete la:tamo da:miya:telami ba:be tama itamida kukala hiya:la. Iyo, Kelisote la:eno tepo ipuwalo dododilami ba:be komodo ebete la: kateneno kuba ubi komamo papamila:ha ipuwane uluhukulatelia:ta. *
 12 Ba:bema: numa:la, la:eno Kelisoko hibima: midi komo kohawakalimima: sose watowatopa:te la: beyamo ba wadulatele la:le beya ipuwamo ba:bo nepalaguimata, dopamo tetelo komopa:te Kelisokono hoe ape bobo ipuwamo keba ka:na kihatiya: ba:ba ka:na. Ba:gala la: beya ipuwane da:mahila:halima, ba:ba tetelo la: Godokono helo hibima: ba midi ebete la: ka:kamo ba:bo wadiya:paa:latelia:ta, dopamo ebete Kelisoko ka:kamo keba ka:na kadipatiya: ba:ba ka:na. *

13-14 Ba: hibila, la: Yuha:pi dopamo Godokono umi ipuwalo ha:laha tawakalubima: eda:hanamimata, mabu la: la:eno kateneno kuba ubi komamo ba papamila:hana kuba komokomo ba:bo ododilinakuimata. Huiyatiya kalakala konomola, la:le ebena komo iya:tawahaheno ba:ba tetelo Godote la: ha:laha ipuwane uwatete, ebete Kelisoko keba ka:na ka:kakimiya: la: ba:ba ka:na eba:go a:ka:kilamiya:ta. Numa:la, la:la, ala, a hiliyonomate dopamo Godokono hiya:hiya: kukala hiliyonomo da:wakalaminakuima:, ebete ba:bi kuba ododili komo ebena Tabo Anagiya:mida Bukamo ba:bo miya:tenakui. Huiyatiya tawakaluba:te Kelisoko keha pihigamo da:pihomotiya:, ba:be atu tetelo Godote aeno kuba ododili miya:teho tabo komokomo ba:gala ebena kukala miya:teho tabo komokomo, ba:bi netewa komokomo keha pihigamo kapimilo miya:tete ikoko ba:bo alukulilamiya:, iyo, ba:moe ba:be gabodo ebete aeno kuba ododili komo hiliyonomo egebolea:mete dito adodoholea:miya:. * 15 Ba:bema: hibila, Kelisote keha pihigalo da:hoiya:, ba:ba tetelo ebete Saitanakono hiya:hiya: nopopi ba:gala komo kubakuba gobogobo ibi hiliyonomoeno helo ipuwane uluhukuti wato kikipo ba:bo lawiya:, iyo, puya:te eba:go dalaholohonakui ebete hopo habanapino holoholo hapulu ibi hiliyonomo heloha:ma: ba: dito midiliya:.

Komo Hiya:hiya: Kukalate Awagahapino Ukui Komodo Dikulihona

16 Ba:bema: na ubihinola eta kuba ukuidawate mahigate naha ilina komoma: ba:gala niho ilina komoma: hiya:hiya: kukala la:tamo ikalame. Ba:gala la: ba: atumu Yunapa:te hiliyonomo gogolo ibino hiya:hiya: poko dododilinaka ba:bi komoma:, ba:gala ibino uli manomeno poko ododili komoma:, ba:gala ibino okoha: talona hegeloeno komoma:, la: ba:bi hiya:hiya: komoma: eta lumagigodone eta kukala akalawa:la. *
 17 Ba: hibila, dopamo tetelo Godote ba:makomako kukala Yunapino

* 2:11 Lom 2:29 * 2:12 Lom 6:4 * 2:13-14 Epe 2:1,4-5,14-16; 1Pit 2:24

* 2:16 Lom 14:1-12

iniwala:tamo ikalamiya:, iba:te ba:bi komamo papamila:ha komodo ebena holoholo nanekela:mo kuminakoma:, huiyatiya kalakala konomola, ba:ma tetelo ale Kelisoko ipuwalo ba emedena Godokono holoholo hibinomolo uminakoma:, mabu Kelisoko ba: ebena hibi komo hawakalimidawala.*

¹⁸ Ba:gala na ubihinola eta kuba ukuidawate mahigate la: kuba gabamo ba magatale la:eno hibima: midi komoeno hido huiya ba:bo alatidihole. Ba: hibila, komopa:te ibino tepo ipuwoeno kuba ukui gabodo ibi ha:kiya ibi ba awagaminale, ibino baida:te hiya:ma: eda:halame komokomo ba:gala Hunu Haboeno nopopi adikulame komokomo tawakalubi ba:bo kiyahalamanaka. Numa:la:, iba:te ha:kiya ibi Godokono huiyaha: okopima: da:ga:lana, huiyatiya ba:be tabo ga:la komo ba: hunu tamoeno iya:tulame komola mabu ibino tepo ipuwalo awagaha konomote itana. ¹⁹ Iyo, ba:bako lumagiti ebena tepo ipuwoeno ukui a sose tawakalubino watodawa Kelisoko ya:lo a:miya:pui, ba:bema: ebete ebetamo hibilo kapapamiwatanaha: Huiyatiya kalakala konomola, hibi sose tawakalubino komo ba:ma ka:nala, ibi ba: Kelisokono apela ba:gala ebe ba: watola. Ba:moe ba:be mabuma: ape konomoeno hiya:hiya: komate watoeno ubi komamo hibilo ba papamila:hana, ba:ba tetelo apeno moga:lamehole tete hiliyonomo ba:gala hiliyonomo wituwitu iba:te ibino hiya:hiya: oko modobolo dowatihonamena: ba:be apete hidonomamo kapema:ne, Godote ubi keba ka:na kihatena ba:ba ka:na.*

²⁰ Numa:la:, puya:te hibima: midiha:pima: deda:hana, iba:te Saitanakono helo ipuwalo ba emedehona ko tola:go hiya:hiya: kukala konomamo emalagidolenanaka. Huiyatiya la: hibima: midipa:te Kelisokoba: da:ha:lahuya:ma, ba:ba tetelo ba:moe hopo dumina la:le ba:bi kubakuba gobogoboeno helo ipuwane ya:lo ikuliya:mata. Ba:bema: mabu keka: la: hiya:hiya: kukaloeno komo ba emalagidolena hopo haboeno hibima: midiha:pimo demedenama? A:iye! Komopa:te la:tamo tabo ba:ma ka:na dolamagimimina:,* ²¹ “Ba:moe ilina akologa:la:,” ba:gala “Ba:be ilina akanala:,” ba:gala “Ba:be eta ilinoeno talona konomola,” la:le ibino tabo komokomo akulihala: ²² Numa:la:, ba:bako kukala ba: hopo habanapino ukui komola ba:gala ibino iya:tulame komola, iyo, kebe ilinate ibino naha komodo wapamo da:tolamita nea:go da:pinikulimina:, iba:te ba:bi ilina nahama: ko komonomoma: ga:late kukala ba:bo miya:tenaka.*

²³ Ba:bi kukala ba: daedae ukui komola, huiyatiya iba:te ha:kiya ibi ha:da ba amiholame ibino kukala mulunomo komokomoma: ga:lana. Ba:gala iba:te komo daedae tabo ba:ma ka:na kaga:lana, hibima: midipa:te Hunu Haboeno nopopi nadikulamenakamena: ba:gala iba:te ibi ha:kiya iba:tamo apeno temeteme dito nikalamenakamena: Godoko hibilo kokalakaluiminama: Numa:la:, iba:te ha:kiya ibi Godokono huiyaha:

* 2:17 Yun 8:5 * 2:19 Epe 2:21; 4:16 * 2:20-21 Gal 4:3,9; 1Tim 4:3 * 2:22 Mat 15:9

okopima: da:ga:lana, ba:be tabo ga:la komo ba: hunu tamoeno iya:tulame komola mabu ibino tepo ipuwalo awagaha konomote itana. Ba:bema: ibi niliya, mabu ibino kukalate iba:tamo helo kikalamenaha: kateneno kuba ubi komokomo hibilo kanakapulamema:

Hibima: Mididawagodolo Ditana Ba:be Hibi Ka:ka: Komo

3 ¹⁻³Ba: hibila, la: hibima: midipa:te Kelisokoba: ya:lo a:ha:lahuya:mata, ba:bene Godote la: eba:go ka:ka:mo a:wadiya:paa:lateliya:ta. Ba:bema: wadiyala la: Hunu Habalo da:pola:na ba:bi hidohido komo hibilo kuwatema: la:eno tepo ipuwoeno ukui nihatenakuya:la:, mabu Kelisote dopamo Godokono tu hapuamo nemedete ebena Ko Gawadalagi emede bahilo ba:luta. Iyo, wadiyala la: Hunu Haboeno komokomo kapiya nemalagidolenala:, manaha: hopo haboeno hiya:hiya: komo, mabu Kelisokono ododi komodo la:eno hibi ka:ka:te Godogodolo bitana.* ⁴Ba:bema: numa:la:, Kelisote ebena helonomo alago da:kapemene, ba:be atu tetelo la:eno hibi ka:ka:te kohawakalama:ne mabu Kelisoko kapiya ba: la:eno ka:ka: mabula.

Kelisoko Ipuwalo Ditana Ba:be Uli Emede Komoeno Kukala

⁵Ba:bema: la:eno tepo ipuwalo keba kuba ubi komate da:pola:na, wadiyala la: ba:bi komo nanakapulama:la:. Iyo, kamenakamena ba:gala bohelemele pilo komo, ba:mako kuba ododima: ubi ihate komo, kateneno ubi komamo papamiwata komo, apa:mo hiya:hiya: hilopo ododili komo, ba:gala mani konomamo emalagidolo komo, wadiyala la: ba:bi kuba komo hiliyonomo alukulinomo nalukula:la:. Numa:la:, pote mani konomamo demalagidolona, ebena komo ba: ida:da:li adikulamedawoeno komo huiyala.* ⁶Ba: hibila, puya:te Godotamo papamila:haheno ba:bako hiya:hiya: kuba komo dododilina, ba:bema: ebena konomo mauba komote iba:tamo ba: na:pe!

⁷Numa:la:, dopamo la: hibima: midipi ba: atumu ba:bako kuba ubi komokomo ipuwalo emedenamimata, mabu ba:ba tetelo la: ba: daedae ukuilo wapata:lamenamimata. ⁸Huiyatiya ka:lo wadiyala la: ba:moi kuba komo hiliyonomo na:wadipipikulama:la:—mauba komo, tepo ipuwalo koema: eda: komo, ba:gala eta lumagi kubahimima: ubi ihate komo. Iyo, la: eta lumagi iduduputimi tabo ba:gala dalowa: ukui hawakalimi tabo akolamagiminakala:,* ⁹ba:gala la: ipuwalo etate etatamo ha:da tabo akagaa:la:, mabu la: pakala emede komoeno ododili komokomo tama:mo ya:lo a:miya:timata, lumagiti dalowa: kaliko keba ka:na ka:pekananako ba:ba ka:na.*

* **3:1-3** Mat 6:33; Mak 12:36; 16:19; Epe 1:20 * **3:5-6** Lom 6:6,11; Epe 4:19; 5:3-6

* **3:8** Epe 4:25-29; 5:4 * **3:9** Epe 4:22,25

¹⁰Ba: hibila, lumagiti hidohido kaliko kopupulima: kalakalago keba ka:na kuwatenako, la:le ba: ba:ba ka:na Kelisokono uli emede komoeno ododili komokomo ba:bo uwatimata. Ba:bema: numa:la:, ba:ma tetelo la:le uli emede komoeno ododili ipuwalo ba emedena hopo habanapi Ododilidawate la: ebena holoholonomoma: midilinata, la:le ebena hibi komo iya:tawanomo kiya:tawahanama:.* ¹¹Ba:gala eta komo. Ba:moe uli emede komo ipuwalo hibima: midipa:te hiya:hiya: kala:mota:hanaha:, ao, Yunapi ba:gala Yuha:pi ibi hiliyonomate kapiya tawakalubima: eda:hana. Ba:ma ka:na kebe dubate Yunapino tama itamida kukala duwatiya: ba:gala puya:te ibino kukala uwateha:ma: deda:hana, puya:te tukulubima: deda:hana ba:gala puya:te komo hiya:hiya: muhulu hopolo demedehona, puya:te mani oko dawatina ba:gala puya:te komopino huiyaha: okopima: deda:hana, Kelisote ba:bi tawakalubi hiliyonomoeno Kodawama: ba eda:na kapiya oko ibi ipuwalo owatina, iba:te ebena kapiya tawakalubinomoma: keda:hanama:.*

¹²La: ba: Godote duwati ba:bi tawakalubilata, iyo, ebete la: malemalelo ba emalagidolena la: ebena talona tawakalubima: ba:bo midilia:ta. Ba:bema: wadiyala la: ebena uli emede komoeno ododili komokomo la:eno hidohido kalikomo na:pupula:la:—awaepi owalubili komo, komopa:tamo malemale hawakalimi komo, la: ha:kiya la: hopamo miya:te komo, komopa:tamo temeteme ikalameha: komo, ba:gala komopa:tamo ubiha: tabo tiyo ga:laha: komo.* ¹³Ba:bene la: ipuwalo etate etatamo tiyolo akamaubala:, ba:gala keba tetelo eta lumagiti kuba dododimini la: ebena kuba egebolemete nadodomiya:la:, Kodawa Kelisote la:eno kuba egebolelamete keba ka:na kadodolelamitiya:la ba:ba ka:na.* ¹⁴Ba:bene ba:moi hiliyonomo hidohido ododili komo hunamo wadiyala la: malemale emalagidolo komo na:kapuliya:la:, mabu hibila, ba:moe kuititi komote la:godolo ba itana, la:eno hiliyonomo hiya:hiya: ododili ipuwalo la: tawakalubi kapiyanomoma: beda:hanamata.*

¹⁵Iyo, Godote la: da:ka:lami ba:ba tetelo ebete ebena ubi ba:ma ka:na ihati, la:le Kelisokono kapiya apemo ba emedena ebena hete ipuwalo kemedehonama:. Ba:be mabuma: wadiyala ebena hete komote la:eno tepo ipuwa namutudawama: ba eda:na, la: la:eno kalakala Godotamo ba:bo na:hawakaliminakuya:la:.* ¹⁶Ba:bene Kelisokono Hido Tabote la:eno tepo ipuwalo konomamo nitanamene. Ba:be gabodo la: ipuwalo etate eta ebena konomo mulu komamo ba:be taboeno ipuwa komokomo ba iya:tumi, puya:te kuba gabodo tolamema: dewagelena ibi ba:bo nowalubilinakuya:la:. Ba:gala wadiyala la: Godoko adikumi ipuwalo la:eno tepo ipuwoeno heloamo hiya:hiya: ohala:mo kalakala ebetamo

* 3:10 Epe 4:24 * 3:11 Gal 3:28 * 3:12 1Pit 2:9 * 3:13 Epe 4:2,32

* 3:14 Lom 13:8-10 * 3:15 Pil 4:7; 1Kol 12:27; Epe 4:4

na:hawakaliminakuya:la:, iyo, ba: ba:ma ka:na Godokono Bukoeno Sam Ohale bukalo da:pola:na ba:bi ohale, ba:gala hibima: midipa:te Godokono hanohano komo hawakalilamema: dododilinaka ba:bi ohale, ba:gala ebena Gobogobote la:eno tepo ipuwamo da:miya:tenako ba:bi ohale, la: ba:bi hiya:hiya: ohala:mo ebe badikuminakomata.*
 17Ba:bema: la:le Nabiwi Godotamo la:eno kalakala Kodawa Ya:suku ipuwalo ba hawakalimina, wadiyala la:le la:eno hiliyonomo tabo ga:la komodo ba:gala apa:mo ododili komodo la:eno Ya:suku ta:mata komo na:hawakaliminakuya:la:.*

**Kapiya Genamanapa:te Kelisoko Ipuwalo
 Keba Ka:na Na:kemedenamena:**

18 Hibima: midipi kamenakamenala:, wadiyala la: la:eno awa:tamo na:papamila:hanakuya:la:, mabu la: ba: Kodawa Ya:suku ta:matapima: eda:hanamata.* 19 Ba:gala hibima: midipi dubala:, wadiyala la: la:eno kamenakamena malemalelo nemalagidolenakuya:la:, iyo, la: iba:tamo akahelohelohonala:.* 20 Ba:gala guguda:la:, wadiyala la: la:eno nabi menokobi ibino tabamo na:papamila:hanakuya:la:, mabu Godote ba:moe komo umima: na:kalakalana.* 21 Ba:gala naba:la:, la:eno gugudino ododili komokomoma: heloamo akakiyahalamanakala:, iba:te ibino tepo ipuwalo kuiyodopoma: eda:hakapoma:.*

22 Ba:bene koko okopi dubate la: pui mana:mo duwatiya:la la:le ibino huiyaha: oko kowatihonama:, ba:bi dubate ba:moe hopolo la:eno oko namutulubima: ba eda:hana, wadiyala la: ibino hiliyonomo tabo komamo na:papamila:hanakuya:la:. Ba:gala oko owati ipuwalo la: ba:ma ka:na akemalagidolala:, oko namutudawate natamo kokalakalama:, ebete na dunamita ba:be kapiya tetelo nale oko hidamo bowatinakomo. Ao, eba ka:naha:. Namutudawate la: ulame tetelo ba:gala ulameha: tetelo, wadiyala la: Kodawa Ya:suku ba toleme, eta kuba ukui tepo ipuwalo ugumuihino hibi kalakalago oko nowatinakuya:la:.* 23 Iyo, la: kebe oko dowatima, wadiyala la: la:eno tepo ipuwoeno helo konomamo nowatiya:la:, manaha: hopo habanapi kalakaluilamema:, la: huiyatiya aeno Kodawa kokalakaluimima: oko hidamo nowatinakuya:la:.

24 Ba:moe ko komo akadodala:, ba:be Kodawate kebe dogodogo komo ebena tawakalubi mabuma: tama:mo da:miya:tiya:, ebete ba:bi hiya:hiya: komo ipuwane hido huiya ama:tamo hibilo kikamema:na:ta, mabu ebe ba: amia:no oko namutudawanomola, eta hopo haba lumagiha:.* 25 Ba: hibila, Godote kapiyanomo gabodo hiliyonomo tawakalubino komo tuputupulu kanagilamelelamema:ne, ba:bema: ebete ama: hido okodawatamo

* 3:16 Epe 5:19 * 3:17 1Kol 10:31; Epe 5:20 * 3:18 Epe 5:22 * 3:19 Epe 5:25
 * 3:20 Epe 6:1 * 3:21 Epe 6:4 * 3:22 Epe 6:5-8

hido huiya dikamemena:, ba:be atu tetelo ebete kuba ododilipi hiliyonomatamo kuba huiya ba:bo kakikalamema:ne.*

4 ¹Ba:bema: la: hibima: midipi oko namutuluba:la:, puya:te la:eno oko huiyaheno kowatihonama: mana:mo duwatiya:ma, wadiyala la: ibino oko ba ulamelelamena ibino kuba ododiha: tetelo eta temeteme ikalameheno ibino baa: modobolo dito nikalamenakuya:la:. La: ba:moe ko komo akadodala:, la: atumu ba: Hunu Habalo demedena ba:be Konomo Namutudawoeno huiyaha: okopilata.*

Godotamo Toetoe Tabo Olamagimi Komo

²Ba:bema: la: hibima: midipi hiliyonomala:, la: Godokoba: tabo ga:la kekelalamenala:, ba:bene la:le ebe da:toemehonakoma, wadiyala la: toetoe tabo tepo ipuwoeno ukui konomago ba ga:la ba:be atu tetelo ebetamo kalakala tabo na:wadiya:paa:latelenakuya:la:. * ³Ba:gala wadiyala la:le a na:wadiya:paa:tenala:, Godote gigiho atamo a:hiya:midate ba:bene ale ebena tabo tawakaluba:tamo hidamo kolamagiminakoma:. Ba: hibila, ebete dopamo tawakaluba:tamo dugumuinami ba:be diya nopoeni ipuwa ba: Kelisotela, ale ebena komoma: tabo ba:bema: olamagiminakoma:, iyo, ba:moe mabuma: nale du genamalo emedenamo.* ⁴Ba:bema: wadiyala la: na nadipanatenenala:, mabu na ubila Kelisokono komo hidonomamo hawakalimima:, Godote nale ododima: ubi keba ka:na kihatena ba:ba ka:na.

Hibima: Midiha:patamo Tabo Olamagimi Komo

⁵Ba:gala wadiyala la:le ba:moe hopo haboeno hibima: midiha:pi ipuwalo mulu ukui komo kapiyago nemedenala:, ba:bene Godote hido tete la:tamo dikalamenakomena: la: ebena hibi komo iba:tamo atumu na:hawakaliminakuya:la:. * ⁶Iyo, la:le ibi ipuwalo la:eno hiya:hiya: tabo olamagimi komo hidohidonomoma: na:midilinakuya:la:, tawakaluba:te ibino baa: solamo ba goluilame hidohidoma: keba ka:na ka:midilinaka ba:ba ka:na. Ba:bene iba:te la:eno hibima: midi komoma: la: da:kiyalamenakomena:, wadiyala iba:te hido huiya tabo la:godone hibilo nulihonakamena:.*

Polote Leta Kuititi Hapulu Tabo Komokomo Dolamagiya:

⁷La: nonolata, aeno hibima: mididawa ekawi eta Tikikasiti la:tamo da:pemene, ebete naeno emede komoeno hiya:hiya: komo la: kopikiyalamema:na:ta. Ba: hibila, ebete ago Kodawa Ya:sukunu oko ba owatina eta hido okodawama: eda:na,* ⁸ba:bema: nale ebe

* 3:25 Lom 2:11 * 4:1 Epe 6:9 * 4:2 Epe 6:18; Pil 4:6 * 4:3 Lom 15:30; Epe 6:19
* 4:5 Epe 5:15-16 * 4:6 Epe 4:29; 1Pit 3:15 * 4:7 Epe 6:21

la:tamo poememo, la:le aeno emede komokomo ebegodone dulihome
 la: kalakala ba:bo kolawema:nemata. * 9Ba:gala la:eno Kolosi habanapi
 eta Onisimasiko, ebe ba: aeno hidonomo hibima: mididawa etala,
 ebete Tikikasikoba: la:tamo kopema:na, ba:bene kebe komate
 ba:malo dikulihui, ibi netewapa:te ba:bi komo hiliyonomo la:tamo
 kopehawakalilamema:na:.*

¹⁰Ba:moe du genamalo nago demedena ba:be A:listakasiti ebenu nolata
 tabo la:tamo poeme, ba:gala Banabasikoba: kapiya hawinomo ekawi
 Makate la:tamo atumu nolata tabo bekaolamagita. Ba: hibila, nale tabo
 la:tamo dopamo ba:ma ka:na poemimo, ebete la:tamo da:puluhukumini
 la:le ebe kalakalago na:lawiya:la. * ¹¹Ba:bene Yosuwako, ebenu eta mahilo
 ba: Yasitasitila, ebe atumu nolata tabo bekapoeme la:tamo. Hibila,
 Yunapi ipuwalo ebe ba:gala Makako ba:gala A:listakasiko, ibi kapiyate
 Ya:suku hibima: miditi ebenu Ko Gawadalagi komote kopema: nago
 uliholo oko bowatina, iyo, ba:be oko owati ipuwalo iba:te na konomamo
 owalubinina.

¹²Ba:bene la:eno eta kapiyuimidawate Ya:su Kelisokono oko ba:malo
 dowatina, ebe ba: Yuha:dawa Epa:palasitila, ebete atumu la:tamo
 nolata tabo bekapoeme. Ba: hibila, tete hiliyonomolo ebete la: mabuma:
 Godotamo toetoe tabo konomamo olamaginako, la:le hibima: midi
 ipuwalo kodakodalo ba la:mota:hana Godokono ubi komamo hibinomolo
 kopapamila:hanakoma:, mabu la:le ba:be gabodo ukui gagagagama:
 eda:haheno apepehote helonomoma: keda:hama:nemata. * ¹³Nale
 Epa:palasikono komoma: hibi tabonomo ba:ma ka:na olamagitamo, ebete
 la: Kolosinapi mabuma: oko helonomamo owatina, ba:gala kebe hibima:
 midipa:te Hiyalapolasi habalo ba:gala Lodosiya habalo demedehona, ibi
 hiliyonomo mabuma: atumu oko konomo bekaowatina. ¹⁴Ba:gala dogeta
 oko dowatina, ba:moe dubu ba: aeno hidonomo lumagi Lukuku, ebete
 Dimasikoba: ibino nolata tabo atumu la:tamo na:kapoema:.

¹⁵Ba:bene hibima: midipi ekaki ipuwalo puya:te Lodosiya habalo
 demedehona ba:gala kebe sose tawakaluba:te Nimapasikono
 genamalo da:kapiyuiminaka, ibi hiliyonomatamo aeno nolata
 tabo na:noelamiya:la. ¹⁶Ba:gala la: Kolosinapi ba:moe leta la:eno
 kapiyuimi ipuwalo hawakala da:ka:lamiholema, wadiyala la: galane
 Lodosiya sose tawakaluba:tamo ba nikalame, huiyatiya nale iba:tamo
 doemimo ba:be leta iba:godone na:lawiya:la. Kalakala konomola,
 ba:moe ba:be gabodo nale netewa leta ipuwamo kebe komokomo
 ka:miya:timo, la: hiliyonomate ba:bi tabo komokomo hiliyonomo hidamo
 kulihoma:nemata.

* 4:8 Epe 6:22 * 4:9 Pai 10-12 * 4:10 Oel 12:12; 15:37-39; 13:13

* 4:12-14 Kol 1:7; 2Tim 4:10-11; Pai 23-24

¹⁷Naeno kuititi tabo ba:ma ka:nala, la: Akipasiko na:kiyamiya:la: ebete Kodawa Ya:suku mabuma: ebegodone da:lawayi:, wadiyala ebete ba:be oko hibilo nupula:mene.*

¹⁸Numa:la:, eta lumagiti na mabuma: ba:moe leta tabo komokomo ba miya:teho, huiyatiya ba:moe kuititi nolata tabo na Polote ha:kiya naeno kokotonomamo miya:temo. Nale du genamalo demedenamo, la:le ba:be temeteme komo dodomati modoboha:.

Wadiyala Godokono malemale komote la:godolo nitanamene. Ba:moe ba: naeno tabo kuititila. Ba:ba:la.*

* 4:17 Pai 2 * 4:18 1Kol 16:21